

آداب اعتراض در شعر فارسی با تکیه بر رباعیات خیام و اشعار عطار

نرجس خاتون حبیب پور*، 86،

1396-6-29

چکیده ادب اعتراض، ارتباط مستقیم و مؤثری با اوضاع سیاسی و اجتماعی هر عصر دارد. هرگاه قدرت های حاکم، سیاست هایی را در پیش می گیرند که در آن حقوق افراد، به خطر بیفتد و به تبع آن اوضاع اجتماعی نیز دستخوش تغییر و دگرگونی شود، افراد و اقشار مختلف عکس العمل های متفاوتی را نشان می دهند، یکی از این واکنش ها می تواند به صورت اعتراض باشد. از اهداف این این پژوهش، شناسایی شعر عطار و خیام در این زمینه خاص، که تا کنون مجهول مانده و با توجه به موضوع این پایان نامه یعنی آداب اعتراض در شعر فارسی با تکیه بر رباعیات خیام و اشعار عطار، می توان با نگاه دقیق تری به این نوع از ادبیات پرداخت و روش های اعتراض را در اشعار این دو شاعر، خصوصاً اعتراض به خداوند را در رباعیات اصیل و منسوب به خیام جستجو و بررسی کرد. در پاسخ به پرسش های این تحقیق مبنی بر اینکه: «خیام و عطار در رباعیاتشان بیشتر نسبت به چه چیزهایی اعتراض کرده اند؟» و «مصادیق ادب اعتراض در اشعار عطار و خیام کدام اند؟» باید گفت، از محوری ترین مضامین در رباعیات خیام مسأله جبر و روحیه پرسشگری است و او بیشتر از تعلق خاطر داشتن به دنیای گذران، توجه به غم و اندوه، مساوات در جزای الهی، اعتقاد به مرگ و قیامت جسمانی، دعوت انسان ها به بی اعتنایی در برابر مسایل و لذت بردن از زندگی، توجه بیش از حد به می و می گساری، اغتنام فرصت، نامتناهی بودن کائنات و غیره... در سروده های خویش بهره برده است. هم چنین عطار از نفس، مردم دنیا، تنهایی، تعلقات دنیوی، عمر، یاد کردن مرگ و... شکایت کرده است و در آخر این گونه اعتراضات، بیانگر انتقاد انسانی آگاه، در برابر بی عدالتی های جامعه است، اما این اعتراض به جای این که حاکمان ستمگر را مورد انتقاد قرار دهد متوجه خداست. کلیدواژه ها: عطار، خیام، شعر فارسی، ادب اعتراض، رباعیات

کلمات کلیدی : کلیدواژه ها: عطار، خیام، شعر فارسی، ادب اعتراض، رباعیات

[Islamic Azad University, Rasht Branch - Thesis Database](#)

[دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت - سامانه بانک اطلاعات پایان نامه ها](#)